

DOTEK

Informace pro farnost Vlašim

Březen 2017

Náklady na vydání 8 Kč

..

**Klečím tu, Pane, před tebou a vím, že nejsem vůbec nic.
Klečím tu, Pane, před tebou a vím, že všechno mé jsi ty.**

Poselství Svatého otce Františka k postní době 2017

Slovo Boží je dar. Druhý člověk je dar

Drazí bratři a sestry,

postní doba je novým začátkem a cestou, která vede k bezpečnému cíli: k velikonočnímu zmrtvýchvstání a ke Kristovu vítězství nad smrtí. Toto období se vždy na nás obrací s naléhavou výzvou k obrácení; křesťan je povolán k tomu, aby se vrátil k Bohu „celým srdcem“ (Jl 2,12), neuspokojoval se průměrným životem, ale aby ve svém přátelství s Pánem rostl. Ježíš je věrným přítelem, který nás nikdy neopustí, a přestože hřešíme, trpělivě očekává, že se k němu vrátíme. Tímto očekáváním projevuje svou vůli k odpuštění.

Půst je příznivou dobou pro to, aby se zintenzivnil duchovní život prostřednictvím posvátných prostředků, které nám církev nabízí: půst, modlitba a almužna. V základě toho všeho spočívá Boží slovo, k jehož vytrvalejšímu poslechu a meditaci jsme v tomto období zváni. Zvláště bych se chtěl pozastavit u podobenství o boháči a Lazarovi (srov. Lk 16,19–21). Nechme se inspirovat touto tak významnou pasáží, jež nám poskytuje klíč k pochopení toho, co máme konat, abychom dosáhli pravého štěstí a věčného života, a povzbuzuje nás k upřímné konverzi.

1. Druhý člověk je darem

Podobenství začíná tím, že představuje dvě hlavní osoby, avšak pouze chudšas je popsán podrobněji: nachází se v zoufalé situaci a nemá sílu se z ní dostat; leží u boháčových dveří a jí drobty, které spadnou z jeho stolu, po celém těle má rány a přicházejí psi, aby mu je lízali (srov. v. 20–21). Je to pochmurný

obraz poníženého a pokořeného člověka.

Scéna vyzní ještě dramatičtěji, když vezmeme v úvahu, že chudšas se jmenuje Lazar; jméno plné příslibů, jež doslova znamená „Bůh pomáhá“. Nejedná se tedy o anonymní osobu, ale má přesné rysy a představuje se jako jedinec,

s nímž se pojí jeho osobní historie. Zatímco pro boháče je jakoby neviditelný, nám se stává blízký a získává svou tvář. A jako takový je darem a neocenitelným bohatstvím. Je to bytost, která je chtěná, milovaná a na niž Bůh pamatuje, i když ve své konkrétní situaci je jako lidský odpadek.

Lazar nás učí, že druhý člověk je darem. Správný vztah s lidmi spočívá v tom, že s vděčností uznáváme jejich hodnotu. Ani chud'as u boháčových dveří není obtížnou překážkou, ale představuje pro nás apel k obrácení a ke změně života. První výzvou, kterou nám toto podobenství předkládá, je otevřít dveře svého srdce druhému člověku, protože každý člověk je darem, ať už je to náš soused nebo neznámý chudák. Postní doba představuje příhodný čas pro to, abychom otevřeli dveře každému potřebnému a poznali v něm nebo v ní Kristovu tvář. Každý z nás potkává na své cestě někoho takového. Každý život, jenž nám jde naproti, je darem a zaslouží si přijetí, úctu a lásku. Boží slovo nám pomáhá otevřít oči, abychom přijímali život a milovali ho, především když je slabý. Abychom však mohli takto jednat, je potřebné vzít vážně i to, co nám evangelium odhaluje o onom boháčovi.

2. Hřích nás oslepuje

Podobenství je nesmlouvavé ve způsobu, jímž ukazuje rozporuplnou situaci, ve které se nachází boháč (srov. v. 19). Na rozdíl od Lazara je to osoba beze jména a je označen pouze jako „boháč“. Jeho hojnost se odráží v šatech, jaké si obléká, a v jejich v přehnaném přepychu. Šarlat byl totiž velice ceněný, více než stříbro nebo zlato, a proto byl vyhrazen božstvím (srov. Jer 10,9) a králům (srov. Sd 8,26). Kment byl zvláštní lněné plátno, které

dodávalo oděvu téměř posvátný charakter. Bohatství tohoto člověka je přehnané i proto, že je navyklý každodenně se předvádět: „Každý den pořádal skvělou hostinu“ (v. 19). V něm se dramaticky ukazuje porušenost způsobená hříchem, která se uskutečňuje ve třech následujících výrazech: v lásce k penězům, v marnosti a v pýše.

Apoštol Pavel říká, že „kořenem všeho zla je láska k penězům“ (1 Tim 6,10). Ta je hlavním motivem korupce a zdrojem závidi, hádek a podezírání. Peníze nás nakonec mohou ovládat a stát se tyranským idolem (srov. apoštol. exhortace Evangelii gaudium, 55). Místo toho, aby se nám peníze staly

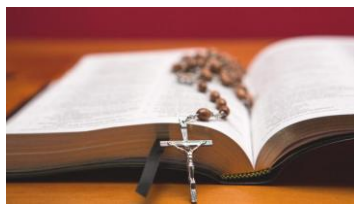
nástrojem služby pro konání dobra a vytváření solidarity s druhými, mohou nás i celý svět zotročovat logikou sobectví, jež nenechává prostor lásce a je překážkou pro mír.

Podobenství nám také ukazuje, že boháčova nenasytnost ho vede k marnivosti. Jeho osobnost se realizuje v okázalosti a v tom, že předvádí druhým, co si může dovolit. Okázalost však zakrývá vnitřní prázdnotu. Jeho život je uvězněn ve vnějškovosti a v té nej povrchnější a nejvíce pomíjející existenční dimenzi (srov. tamtéž, 62).

Nejvyšším stupněm morálního úpadku je pýcha. Bohatý člověk se obléká, jako by byl králem, předstíraně se chová, jako by byl nějakým bohem, a zapomíná, že je obyčejným smrtelníkem. Pro člověka zkaženého láskou k bohatství neexistuje nic jiného než jeho „já“, a proto lidé kolem něj jsou mimo jeho zorný úhel. Připoutanost k penězům plodí určitý druh slepoty: boháč nevidí hladového chudáka, posetého ranami a vyčerpaného svým ponížením.

Když se díváme na tuto postavu, chápeme, proč evangelium tak ostře odsuzuje lásku k penězům: „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď jednoho bude zanedbávat, a druhého milovat, anebo se bude prvního držet, a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu“ (Mt 6,24).

3. Slovo je darem

Evangelium o boháči a chudém Lazarovi nám pomáhá, abychom se dobře připravili na blížící se Velikonoce. Liturgie Popeleční středy nás vyzývá, abychom prožili podobnou zkušenost, jakou velice dramatickým způsobem prožívá i ten boháč. Když nám kněz označuje čelo popelem, opakuje slova: „Pamatuj, že jsi prach a v prach se navrátíš“. Boháč i chudák umírají a hlavní část podobenství se odehrává na onom světě. Obě postavy najednou objevují, že „nic jsme si přece na světě nepřinesli a nic si z něho také nemůžeme odnést“ (1 Tim 6,7).

I náš pohled se upírá k onomu světu, kde boháč vede dlouhý rozhovor s Abrahamem, jehož nazývá „otcem“ (Lk 16,24.27), a tak projevuje svou příslušnost k Božímu lidu. Tento detail ukazuje jeho život v ještě větší rozporuplnosti, protože až dosud nebylo řečeno nic o jeho vztahu s Bohem.

Ve skutečnosti neměl Bůh v jeho životě žádné místo a jediným bohem si byl on sám sobě.

Až uprostřed muk onoho světa poznává boháč Lazara a přál by si, aby trochou vody zmírnil jeho bolesti. Skutky, jaké požaduje od Lazara, jsou podobné těm, které měl sám boháč vykonat, ale nikdy je nevykonal. Abraham mu tedy objasňuje: „Ty ses měl dobře už zaživa, Lazar naproti tomu špatně. A nyní se tu on raduje a ty zakoušíš muka“ (v. 25). Na onom světě se znovu nastoluje určitá rovnost a bolesti života se vyvažují dobrem.

Podobenství přináší svým pokračováním poselství všem křesťanům. Boháč, jehož bratři ještě žijí, prosí Abrahama, aby k nim poslal Lazara s napomenutím; ale Abraham mu odpovídá: „Mají Mojžíše a Proroky, ať je uposlechnou“ (v. 29). A na boháčovu námitku reaguje: „Jestliže neposlouchají Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých“ (v. 31).

Tím vystupuje na povrch boháčův pravý problém: kořenem jeho zla je to, že nenaslouchal Božímu slovu; to ho dovedlo až tam, že už nemiloval Boha, a tedy pohrdal bližním. Boží slovo je živou silou, schopnou vyvolávat v srdcích lidí konverzi a znovu je nasměrovat na Boha. Zavírat své srdce před darem Boha, který hovoří, má za následek, že se srdce uzavírá daru, jímž je bratr.

Drazí bratři a sestry, postní doba je příhodným časem pro to, abychom se obnovili setkáním s živým Kristem ve slově, ve svátostech a v bližním. Kéž Pán – který během čtyřiceti dní na poušti překonal pokušitelovy nástrahy – nám ukáže cestu, po níž máme jít. Kéž nás vede Duch Svatý, abychom šli po cestě obrácení a znovu objevovali dar Božího slova, abychom byli očištěni od hříchu, který nás oslepuje, a sloužili Kristu přítomnému v potřebných bratřích. Povzbuzuji všechny věřící, aby vyjádřili tuto duchovní obnovu i svou účastí na postních aktivitách, které v různých částech světa pořádá mnoho církevních organizací s cílem posilovat kulturu setkání v jediné lidské rodině. Modleme se jedni za druhé, abychom skrze svou účast na Kristově vítězství dokázali otevírat svoje dveře slabému a chudému. Pak budeme moci v plnosti prožívat velikonoční radost a svědčit o ní.

FRANTIŠEK

Vážení a milí farníci a čtenáři Doteku,

V minulém čísle jsme dokončili vstupní obřady a začali se věnovat bohoslužbě slova. V tomto článku dokončíme tuto první část mše sv., při níž nasloucháme Božímu slovu a odpovídáme na ně.

Bohoslužba slova – dokončení

Naše putování mší svatou se zastavilo u žalmu, který je meditativním rozvedením vyslechnutého čtení. Jelikož žalmy jsou duchovní zhudebněné básně (tedy písně), vyžaduje si jejich povaha, aby byly zpívány. Jen pokud to opravdu není možné, lze žalm pouze přečíst. Další důležité pravidlo pro zpěv žalmu říká, že není vhodné nahrazovat předepsaný žalm nějakým jiným. Důvodem je právě skutečnost, že žalm byl vybrán schválně tak, aby odpovídal čtení nebo evangeliu nebo danému svátku či slavenému tajemství. Samozřejmě, že když zpěvák nebo varhaník zkrátka daný žalm nejsou schopni reprodukovat, může se zvolit nouzová varianta a zazpívat nějaký jiný, nicméně není to ideální.

Jak už bylo zmíněno, žalm rozvíjí hlavní myšlenku nebo nějaký detail obsažený v některém z vyslechnutých čtení (nejčastěji je to 1. čtení), a pomáhá tak daný biblický text lépe pochopit. Jindy zase žalm odpovídá celkové „atmosféře“ dané liturgické doby, kterou prožíváme (např. v postní době se používají žalmy kající a v době velikonoční radostné) nebo daného svátku (např. o neděli Dobrého Pastýře se zpívá žalm 23: „Hospodin je můj pastýř“) nebo svátosti či svátostiny, která je v rámci liturgie udělována (např. při pohřbu je oblíbený žalm 130: „Z hlubin volám k Tobě, Hospodine“).

Vřele tedy doporučuji účastníkům liturgie, aby u žalmu věnovali pozornost nejen pěknému hudebnímu provedení nebo zpěvu, ale především jeho obsahu a zkusili trochu porozímat nad tím, proč byl vybrán a jak odpovídá některému ze čtení nebo liturgickému slavení.

Pro zpěváky a hudebníky snad jen pár praktických rad: jelikož žalm je Božím slovem a nutnou součástí bohoslužby slova, v žádném případě není dovoleno nahrazovat ho nějakou písničkou nebo parafrází žalmu. Musí jít o biblický text, a to ne jen tak ledajaký (překladů Bible je celá řada, a to i katolických) – překlad musí mít církevní schválení pro liturgické účely. Pokud jde o samotný způsob zpěvu žalmu: nezapomínejme, prosím, že jde o liturgický

zpěv, který by měl odpovídat posvátnosti dění v kostele. Gregoriánské žalmové zpěvy jsou zde opět normou. Dodnes vzpomínám na zážitek z jedné slavné italské mše, jíž jsem se účastnil. Jeden můj spolubratr se ke mně po žalmu naklonil a pošeptal mi: „Ještě nikdy jsem neslyšel podobný vokální striptýz!“. Někteří zpěváci zkrátka cítí potřebu se předvádět a zpívat žalmy nebo liturgické písně způsobem podobným dnešní pop-music. Tento žánr ale do kostela nepatří a ve finále slouží jen k oslavě a ukázání se zpěváka samotného, nikoli ke slávě Boží nebo k usebrání věřících. Když se zaposloucháme do nádherných chorálních nápěvů a žalmů (tzv. graduálů), vnímáme, že samotné provedení vede k tomu, aby zpěvák jaksi ustoupil do pozadí a umožnil samotnému textu vyniknout a oslovit posluchače duchovní hloubkou, nikoli banalitou a podbíživostí. Nejlepší žalmista je tedy ten, který dokáže text zazpívat tak, aby si posluchači téměř nevšimli jeho osoby, a nechali se zasáhnout samotným Božím slovem. I zde – jako u každé liturgické služby – platí, že daný člověk se musí umenšit a jaksi pokorně schovat, aby mohl vyniknout sám Bůh.

K bohoslužbě slova snad ještě zmíním několik základních principů členění lekcionáře (knihy, z níž se čtou liturgická čtení). Ty nejdůležitější biblické texty se čtou o nedělích a velkých svátcích nebo slavnostech, aby tak věřící byli v kontaktu s hlavními částmi Bible alespoň skrze liturgii. Autoři nového mešního lekcionáře se snažili, aby v nedělních čteních byly vynechány příliš dlouhé nebo obtížně pochopitelné biblické úryvky. Nicméně naše lekcionáře zůstávají věrné starobylé tradici a vyhrazují čtení z některé biblické knihy (na pokračování) pro určité zvláštní doby liturgického roku. Např. v době velikonoční čteme ze Skutků apoštolů (události po zmrtvýchvstání Krista), v adventu čteme proroka Izaiáše (který má ze všech proroků nejvíc předpovědí narození Mesiáše) a 1. list Janův v době Vánoční. K nedělním čtením snad ještě poslední zajímavost: často jsou uspořádána tak, aby si 1. čtení a evangelium odpovídalo, resp. aby jedno pomohlo lépe pochopit druhé. Jako druhé čtení se většinou čte na pokračování z některé epištoly (listu od některého z apoštolů). Shoda s evangeliem a 1. čtením tedy bývá spíš náhodná. To ale často neplatí u tzv.

silných liturgických dob (advent, Vánoce, půst, Velikonoce), kdy obvykle i druhé čtení nějak odráží danou liturgickou dobu nebo slavené tajemství.

Po vyslechnutí biblických čtení, žalmu a evangelia následuje homilie (kázání). Nemusí vždy nutně reagovat na dané biblické texty (i když tomu tak většinou bývá). Jejím tématem může být i nějaký detail nebo aspekt liturgického slavení a liturgie samotné, život světce, který má ten den svátek, atd.

Jako odpověď na slyšené Boží slovo následuje o nedělích a slavnostech vyznání víry. Recitací souhrnu základních článků víry, které Církev formulovala na hlavních koncilech, se začleňujeme do širokého společenství svatých. Když vyslovujeme tento zhuštěný souhrn podstaty víry Církve, zapojujeme se do dlouhé řady křesťanů, kteří v různých dějinných etapách toto krédo také vyznávali.

Poslední částí bohoslužby slova jsou přímluvy. Oficiální církevní dokumenty tuto část označují „*Oratio universalis seu fidelium*“, tedy volněji přeloženo „Všeobecná modlitba věřících“. Vyjadřují tak, že se modlíme „univerzálně“, tj. za celou Církev i svět a všechny jeho potřeby (latinské slovo *universalis* právě vyjadřuje něco, co je rozšířené po celém světě, ba i vesmíru). Přímluvy mají mít následující strukturu: nejprve prosíme za potřeby Církve. Následuje prosba za svět resp. společnost a stát i jejich představitele. Poslední dva okruhy proseb jsou zaměřeny na trpící a na potřeby daného společenství, které společně slaví eucharistii. Minimální počet přímluv je tedy čtyři. Možná někoho zarazí, že zde není zmíněna prosba za zemřelé (zvláště když naše české knížky přímluv používané při mši vždy končí nějakou prosbou za zemřelé). Je ovšem třeba uvědomit si, že liturgie Církve se mší sv. nevyčerpává a např. v rámci sv. růžence se téměř vždy na závěr modlíme i za zemřelé. Stejně tak ti, kdo se modlí breviář, ví, že poslední prosba z nešpor je vždy zaměřena právě na zemřelé. Dále se na zemřelé výslovně pamatuje při modlitbě mešního kánonu (o tom budeme hovořit příště)... Není tedy nutné je vždy zmiňovat v přímluvách, protože samotná mešní liturgie i denní modlitba Církve na ně vždy pamatují.

Jak už sám latinský název „přímluv“ napovídá, jedná se o modlitbu věřících. To znamená, že (stejně jako ostatní liturgické funkce) je vyhrazena pouze pokřtěným. Pokud je při bohoslužbě přítomen jáhen, má přednášet přímluvy on. Tato tradice pochází z dob prvotní Církve, kdy jáhni měli na starosti

charitativní a sociální péči Církve o potřebné, a tudíž nejlíp věděli, kdo právě nejvíc potřebuje přímluvu a modlitbu věřících při liturgii.

Pokud jde o praktické aspekty přednášení přímluv, zmíním se snad jen o našich českých knížkách přímluv. Většinou jsou uspořádány tak, že obsahují několik bodů (ideálně čtyři až pět), přičemž každý bod odpovídá předepsanému okruhu úmyslů (za Církev, svět, trpící...). Lektor tedy nemusí číst úplně všechny přímluvy, jež jsou na dané stránce k danému dni uvedeny. I zde platí zdravý selský rozum a zásada „méně je někdy více“ (je tedy nesmysl, když se někde např. v rámci přímluv čte jakýsi nekonečný telefonní seznam zemřelých nebo jiných osob). Přímluvy by neměly být vyčerpávající a dlouhé – bohatě stačí, když se z každého okruhu vybere jedna přímluva. Je na inteligenci toho, kdo přímluvy přednáší, aby vybral ty nejvhodnější (případně to může konzultovat s celebrujícím knězem). Někdy se i v předem připravených přímluvách v knížce objeví nějaká buď stylisticky nepovedená, obsahově divná nebo vysloveně hloupá přímluva. Tu je pak žádoucí vynechat.

Věřící na jednotlivé přímluvy odpovídají a tím připojují svou modlitbu. Občas mám trochu podezření, že kdyby čtenář pronesl např. prosbu, aby Svatý otec dostal rýmu, celý kostel by bez přemýšlení odpověděl „prosíme Tě, vyslyš nás“. Stejně tak když se lektor splete a přímluvu zkomolí nebo řekne něco vysloveně nesmyslného, shromáždění opět zahlaholí bez rozmyslu. Platí tedy, že člověk má dávat pozor nejen proto, že prostě má dávat pozor, ale také proto, aby svou modlitbu opravdu spojil s konkrétním úmyslem.

Jako poslední prosba se pak uvádí úmysl, na který kněz slouží mši sv. Bohužel, mnoho lidí stále nechápe rozdíl mezi přímluvou a tzv. intencí mše sv. I když společná prosba má velkou sílu, to, že na daný úmysl je obětována mše sv. – oběť Ježíše Krista – má nekonečně větší váhu a sílu. Proto je dobře si daný rozdíl nejen uvědomovat, ale také nesměšovat přímluvy a mešní intenci dohromady.

Pokračování příště

POKUŠENÍ

Pán Ježíš se na poušti postil 40 dní a byl pokoušen od ďábla (*Mt 4,1-11*). Dokázal se pokušením ubránit a nad zlem zvítězil. My se každý den také setkáváme s různými pokušeními a někdy není jednoduché je rozeznat.

Na obrázku vidíš bubliny: jedny jsou s pokušeními a v druhých je jiný hlas, který nabádá k dobrému. Nejdříve barevně označ, co je pokušení a co varování před ním. Pak zkus spojit dvojice, které k sobě patří. Vymysli na jiný papír nebo plakát ještě další „pokušení“ a odpovědi na ně.

Ze života farnosti

Farní tábory pro děti

Jako v předcházejících letech, tak i letos se uskuteční Letní tábor pro děti naší farnosti. Uskuteční se v termínu **22.–29. 8. 2017** a jeho tématem je **NOE**. Tábor je určen **pro děti od 9 do 15 let**. Pro přihlášení je zapotřebí vyplnit závaznou přihlášku na www.farnostvlasim.cz. Kapacita je 29 účastníků, proto, prosím, přihlášení neodkládejte! Cena letošního tábora je 1700 Kč, s rodinnou slevou 200 Kč na druhého a každého dalšího sourozence. (Cena by neměla být důvodem neúčasti.)

Po loňském povedeném prvním ročníku tábora **pro mladší děti** se i letos uskuteční další. Tentokrát se minitábor bude konat v termínu **31. 8. – 2. 9. 2017** s tématem **Potíže v ZOO**. Tábor je určen **pro děti od 6 do 9 let** (po osobní domluvě mohou jet i mladší). Pro přihlášení je zapotřebí vyplnit závaznou přihlášku na www.farnostvlasim.cz. Prosím, neodkládejte přihlášení, usnadní nám to moc práce. Děkuje. Cena letošního tábora je 500 Kč, s rodinnou slevou 100 Kč na druhého a každého dalšího sourozence. (Cena by neměla být důvodem neúčasti.)

Na oba tábory se přihlašujete do konce května. Pro více informací se obraťte na Honzu Matějovského: jan@matejovsky.com, tel.: 737 867 687

Víkendovka Jsem křesťan a nebojím se to použít

Víkendovka se uskuteční v termínu **17.–19. 3. 2017** a je určena **pro mladé od 6. třídy**. Tentokrát budeme čelit otázce: Co je to odvaha? A co museli pro víru vytrpět ostatní? Avšak nebojte se s námi jet, vlašimská besídka, která nám bude útočištěm, je jak bezpečné hnízdo. Cena víkendovky je 200 Kč (cena by neměla být překážkou). Přihlašování na víkendovku probíhá online na farním webu.

Farní charita Vlašim

2. 3. 2017 – čtvrtek – 16:00 – Klub seniorů při FCH
Vlašim

Představení projektu KIWANIS

Místo: Besídka u kostela sv. Jiljí

Úterý – 7. 3., 14. 3., 21. 3., 28. 3. – 14:00

Trénování paměti

Místo: FCH Vlašim – 2. patro, Lidická 1715, Vlašim

Čtvrtek – 9. 3. – 15:30

Přednáška PhDr. Ireny Lesové **Rodina – (proč manželství) význam pro společnost**

Místo: Besídka u kostela sv. Jiljí

Čtvrtek – 9. 3., 16. 3. a 30. 3. 2017 – 16:30 – Klub seniorů při FCH
Vlašim

Výroba panenek KIWANIS

Místo: Besídka u kostela sv. Jiljí

Čtvrtek – 23. 3. 2017 – 16:30 – Klub seniorů při FCH Vlašim

Společenské hry

Místo: Besídka u kostela sv. Jiljí

Pro vnitřní potřebu vydává Římskokatolická farnost Vlašim, Husovo nám. 46,
Vlašim, 258 01; <http://www.farnostvlasim.cz>, e-mail: vlasim.fara@seznam.cz
Příspěvky do časopisu se přijímají na adrese Smetanova.D@seznam.cz,
Klara.Vondrackova@seznam.cz
Vychází 10x ročně, uzávěrka 15. dne v měsíci. Náklady na tisk: 8 Kč
Tisk: Karel Pazdera, Pod tratí 1511, Vlašim